

**МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ ТА ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ТРАНСПОРТУ**

Кафедра екології і безпеки життєдіяльності

«ПРАВОЗНАВСТВО»

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ
ПРАКТИЧНИХ І КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
ЕКОНОМІЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ОЧНОЇ
ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ**

КИЇВ-2006

УДК - 34

Методичні вказівки розглянуто та затверджено на засіданні кафедри (протокол № 7 від 9 березня 2006 року) та на засіданні методичної комісії факультету (протокол № від березня 2006 року).

Методичні вказівки та завдання до виконання практичних і контрольних робіт містить: пояснювальну записку, навчально-тематичний план, плани тем, теми з практичних занять, завдання до контрольних робіт, методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт, варіанти контрольних робіт для перевірки рівня знань студентів і підведення підсумків атестації, основних питань з підготовки до іспиту (заліку), а також список рекомендованої літератури.

Для студентів вищих навчальних закладів залізничного транспорту, економічних та технічних спеціальностей очної та заочної форм и навчання.

Укладач: О.В. Александров, старший викладач

Рецензенти: кандидат юридичних наук, доцент Суходольський І. Г.

кандидат історичних наук, доцент Коломієць О. С.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до навчального плану студенти мають на меті поглибити і закріпити теоретичні знання, шляхом вирішення практичних завдань і виконання письмових контрольних робіт з усіх тем навчального курсу «Правознавство».

Підготовка до практичних та контрольних завдань повинна починатися з вивчення рекомендованих нормативно-правових актів та спеціальної літератури. Крім вивчення теоретичних знань, необхідно дати відповіді на конкретні запитання і лише тоді виконувати завдання.

Зміст та обсяг контрольної роботи студентів визначаються цими завданнями, які містять загальні методичні вказівки та завдання до виконання контрольних робіт.

Завдання на контрольну роботу складені у 30 варіантах. Кожний варіант включає в себе виконання двох теоретичних питань і розв'язання задачі. Контрольна робота виконується в чітко визначеній послідовності. Спочатку висвітлюються теоретичні питання, після цього розв'язується задача. Висвітлення теоретичної частини контрольної роботи завершується логічними висновками і практичними рекомендаціями. Приступаючи до розв'язання задачі, необхідно з'ясувати її зміст, смисл правової норми, правильно застосувати норми чинного законодавства до конкретних відносин, ознайомитись з відповідним розділом підручника, кодексами та спеціальної літератури. Обсяг контрольної роботи рекомендується в межах 15-20 друкованих сторінок. Наприкінці роботи наводиться список використаних джерел.

У кінці наведені керівна, спеціальна література та нормативні акти, зазначені в програмі курсу «Правознавство», нормативні акти, які кафедра рекомендує студентам для всіх форм навчання при складанні заліку та іспиту з дисципліни, а також вони подані у списках літератури до кожної теми.

II. Структура навчальної дисципліни.

№ з.п	ТЕМИ	Всього	В тому числі				
			денний		заочний		Д/З
			Лекції	Практичні заняття	Лекції	Практичні заняття	Самосійна робота
1.	Розділ 1 Основи теорії держави і права	16	8	4			4
2.	Тема 1 Держава		4	2			2
3.	Тема 2 Право		4	2			2
4.	Розділ 2 Основи адміністративного права України	12	4	4			4
5.	Тема 3 Адміністративне законодавство		2	2			2
6.	Тема 4 Юридична відповідальність		2	2			2
7.	Розділ 3 Основи кримінального права України	12	6	2			4
8.	Тема 5 Кримінальне законодавство		6	2			4
9.	Розділ 4 Основи сімейного права України	6	2	2			2
10.	Тема 6 Сімейне законодавство.		2	2			2
11	Розділ 5 Основи цивільного права України	14	6	2			6
12.	Тема 7 Цивільне законодавство		6	2			6
13.	Розділ 6 Основи конституційного права України	21	10	4			7
14.	Тема 8 Конституція – основний закон держави		2	2			2
15.	Тема 9 Конституційний принцип правового статусу особи в Україні		2	2			2
16	Тема 10 Верховна Рада України		2				
17	Тема 11 Виконавча влада в Україні		2				1
18	Тема 12 Конституційне регулювання питань здійснення правосуддя в Україні		2				
19	Всього	81	36	18			27

Заходи контролю: контрольна робота 1 (заочна форма навчання); залік/іспит

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ, ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Проведення практичних занять обов'язково передбачає попереднє самостійне вивчення студентами рекомендованих нормативно-правових актів та літературних джерел (підручників, навчальних посібників, статей у спеціальних журналах тощо).

Метою занять є поглиблення та закріплення знань, одержаних на лекціях та в процесі самостійної роботи, з'ясування суперечливих і не цілком зрозумілих питань, вироблення навичок творчих самостійних публічних виступів, обґрунтування студентами своїх переконань та їх участь у дискусіях, а також опанування первинними навичками користування законодавством і підходами до розв'язання конкретних життєвих казусів (ситуацій).

Проведення практичних занять передбачає підготовку студентами рефератів із питань обговорюваної теми, а також готовність кожного студента виступити з будь-якого питання теми, взяти участь в його обговоренні шляхом постановки питань доповідачеві, опанування йому та обґрунтування своєї думки.

Реферат являє собою систематизований виклад (доповідь) обраного питання теми з використанням не лише основної, а й додаткової літератури із залученням юридичної практики, посиланням на чинне законодавство. Вітається висловлення власних оригінальних думок (аргументованих), постановка дискусійних та проблемних питань.

Кожний студент з усіх питань обговорюваної теми повинен мати розгорнутий план або тези свого можливого виступу.

Відповіді мають бути аргументованими, з посиланням у разі необхідності на законодавство. Питання практичних занять значною мірою збігаються з питаннями лекцій.

До практичних занять, що відбуваються під час сесії, безпосередньо перед складанням заліку та іспиту кожний студент у міжсесійний період повинен самостійно підготувати певні завдання.

Відвідування практичних занять для студентів обов'язкове. Якщо студент не з'явився на практичні заняття або не виконав у письмовій формі домашнє завдання (рішення завдань), або отримав за результатами занять незадовільну оцінку, він допускається до складання заліку чи іспиту лише після відпрацювання практичних занять, яке з дозволу декана відбувається індивідуально або в складі іншої академічної групи.

Рекомендовані плани практичних занять з курсу «Правознавство» розраховані на 18 навчальних годин, що визначено навчальними планами університету і включають в себе практичні заняття з тем курсу, передбачених робочою навчальною програмою.

Тема № 1. ДЕРЖАВА

Практичне заняття № 1. Теоретичні питання

1. Суспільство, його поняття і структура.
2. Загальна характеристика первісного (додержавного) суспільства.
3. Історичні умови та особливості виникнення держави і права. Східний та західний шляхи виникнення держави.
4. Поняття та сутність держави, основні ознаки держави.
5. Основні теорії походження держави і права.
6. Характеристика форм державного правління та державного устрою.
7. Види політичного (державного) режиму. Характеристика демократичного і недемократичного режиму.
8. Внутрішні та зовнішні функції держави та їх класифікація.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Що із переліченого належить до соціальних норм:

- 1) норми моралі;
- 2) норми права;
- 3) правила, що містяться в законах, передбачають кримінальну відповідальність;
- 4) заповіді Християнської релігії;
- 5) технічні норми, які визначають правила користування складними приладами.

2. Які ознаки характеризують родову общину?

- 1) родовий зв'язок; колективна праця, загальне виробництво, зрівняльний розподіл;
- 2) проживання на певній території;
- 3) неможливість встановлення відносин з іншими общинами;
- 4) всі вище перелічені ознаки.

3. Вкажіть шляхи виникнення держави:

- 1) східний та західний;
- 2) африканський та східний;
- 3) європейський та західний;
- 4) революційний та еволюційний.

4. Правові норми відрізняються від звичаїв первісного суспільства тим, що:

- 1) норма права фіксується в письмових документах та містить чітко сформовані дозволи та заборони;
- 2) виконання звичаїв забезпечувалось авторитетом роду, а норм права – спеціально створеними владними органами;
- 3) правові норми та звичаї первісного суспільства мають різні об'єкти регулювання;
- 4) правильні відповіді названі в п.1 та п.2.

5. Теологічна теорія походження держави стверджує:

- 1) держава з'являється як продукт війни і завоювання;
- 2) держава вічно існує завдяки божественній волі;
- 3) розвиток держав аналогічний за своєю природою розвиткові живих органів;
- 4) держава виникла в результаті взаємної домовленості людей з метою забезпечення справедливості.

6. Назвіть представників договірної теорії походження держави:

- 1) Л. Гумплович, Е.Дюринг;
- 2) Т.Гобс, Ж.Ж. Руссо, А.Н. Радищев;
- 3) Фома Аквінський, Ж. Мартен.
- 4) Аристотель, Р. Фільмер.

7. Яким орган може бути однопалатним чи двопалатним?

- 1) уряд;
- 2) Конституційний суд;
- 3) муніципалітет;
- 4) парламент.

8. В якому з пунктів найбільш вдало перелічені чинники, що сприяли виникненню держави?

- 1) заборона інцесту, захоплення одного племені іншим, утворення сім'ї, перехід від при власницької до планової економіки;
- 2) перехід від при власницької до виробничої економіки, три великі розподіли праці, підвищення ролі чоловічої праці, формування патріархальної сім'ї, поява надлишкового продукту, класове розшарування суспільства;
- 3) виникнення класів, виникнення права, поява приватної власності, трансформація суспільної власності в державну, перетворення родоплемінної знаті в органи державного управління;
- 4) виникнення сім'ї, приватної власності.

9. За яким критерієм функції держави розділяють на внутрішні та зовнішні?

- 1) за джерелом виникнення;
- 2) за сферою діяльності;
- 3) строком дії;
- 4) за видом гілки державної влади.

10. Що з переліченого не належить до соціальних норм:

- 1) звичаї;
- 2) технологічні норми;
- 3) норми дипломатичного протоколу;
- 4) правила, що містяться в Законі України „Про нотаріат”;
- 5) державні стандарти;
- 6) правила, що містяться в інструкції з користування побутовим прикладом.

11. Які ознаки відрізняють державу від інших політичних організацій суспільства?

- 1) володіє засобами виробництва;
- 2) взаємодіє з міжнародними організаціями;

- 3) виконує внутрішні і зовнішні функції;
- 4) видає загальнообов'язкові нормативні правові акти, збирає податки, має суверенітет, територію, апарат примусу.

12. Як називається ознака держави, що характеризується верховенством державної влади всередині країни та її зовнішньою незалежністю?

- 1) правосуб'єктність;
- 2) суверенітет;
- 3) апарат примусу;
- 4) компетенція.

13. Яка з ознак не належить до характеристик державного суверенітету?

- 1) рішення держави розповсюджуються на всіх суб'єктів права, які знаходяться на її території;
- 2) держава самостійно вивчає напрямки своєї зовнішньої політики;
- 3) вибори вищих органів держави демократичним шляхом;
- 4) держава володіє монополією на застосування засобів примусу.

14. Вкажіть ознаку, що належить до ознак держави:

- 1) організація політичної влади;
- 2) територіальний розподіл населення;
- 3) керівництво політичними партіями;
- 4) податки.

15. Що не входить до державної символіки?

- 1) державний гімн;
- 2) державні свята;
- 3) державний прапор;
- 4) державний герб.

16. Територія держави – це...

- 1) простір, в межах якого здійснюється державна влада;
- 2) простір в межах державних кордонів;
- 3) частина землі, відокремлення від інших державними кордонами;
- 4) той простір, де мешкають громадяни цієї держави.

17. Громадянство – це...

- 1) постійний політико-правовий зв'язок держави з особою;
- 2) належність особи до певної держави;
- 3) сукупність прав та обов'язків мешканця певної території;
- 4) складна державно-правова категорія, яка розкриває взаємозв'язок влади та підвладних.

18. Визначте, до якого різновиду функцій держави належать: економічна, соціальна, політична, дипломатична, підтримка світового порядку?

- 1) внутрішні;
- 2) зовнішні;
- 3) це принципи діяльності держави;
- 4) зовнішні та внутрішні.

19. Яка функція є новою для України?

- 1) оборонна;
- 2) інтеграція до світової економіки та державна підтримка іноземних

інвестицій;

3) правоохоронна;

4) культурно-ідеологічна.

20. Яка функція притаманна державі будь-якого типу?

1) екологічна;

2) оборонна;

3) придушення опору пригноблених класів;

4) підтримка світового порядку.

21. Які Ви знаєте напрями реалізації економічної функції держави?

1) політичний, соціальний, науковий;

2) управлінський, стимулюючий, науковий;

3) адміністративно-господарський, інвестиційний, технологічний;

4) командно-адміністративний, демократичний.

22. Який з перелічених напрямів реалізації має відношення до соціальної функції?

1) досягнення соціального компромісу;

2) інтеграція суспільства;

3) державна підтримка культури;

4) охорона праці та здоров'я людей.

23. До напрямів реалізації правоохоронної функції держави належать:

1) охорона життя, здоров'я та праці людини, охорона власності, забезпечення паспортного режиму;

2) охорона правопорядку, охорона прав і свобод людини та громадянина, охорона власності;

3) охорона держави від протиправних посягань, боротьба зі злочинністю, забезпечення суспільної безпеки, охорона власності;

4) охорона честі та гідності, профілактика правопорушень, перевиховання осіб, котрі скоїли протиправні діяння, організація примусу.

24. Визначте, який напрямок діяльності не належить до функцій парламенту?

1) прийняття законів;

2) затвердження державного бюджету;

3) виконання законів;

4) контроль над урядом у вигляді запитів, обговорення його діяльності.

25. На які види поділяються держави за формою правління?

1) унітарні та федерації;

2) республіки та монархії;

3) президентські та парламентські;

4) абсолютні та обмежені.

26. Як називається форма правління, за якої влада успадковується главою держави і не є похідною від іншої влади, органу чи виборців?

1) тиранія;

2) олігархія;

3) деспотія;

4) монархія.

27. Чи може обмежуватись влада монарха?

- 1) силовими структурами;
- 2) конституцією та парламентом;
- 3) засобами масової інформації;
- 4) нічим не обмежується.

28. Яка ознака не притаманна президентській республіці?

- 1) президент одночасно є главою держави та виконавчої влади;
- 2) президент обирається або парламентом, або парламентською колегією;
- 3) президент має право розпуску парламенту;
- 4) парламент виконує суто законодавчу функцію.

29. Яка ознака не характеризує демократичний державно-правовий режим?

- 1) основне джерело влади у державі – народ (громадяни);
- 2) законодавча влада здійснюється виборним колегіальним органом – парламентом;
- 3) підпорядкування суспільства державі;
- 4) відсутність єдиної державної ідеології, багатопартійна політична система.

30. Які ознаки характеризують недемократичний державно-правовий режим?

- 1) управління економікою здійснюється адміністративно-командними методами;
- 2) населенню дається реальна можливість впливати на формування державних органів та рішення, що вони приймають;
- 3) держава є єдиним джерелом правотворчості, право та закон ототожнюються;
- 4) ознаки перелічені в п. 1 та п. 3.

Нормативно-правові акти та література

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К.: Україна, 1991. – 8 с.
4. Ківалова С.В., Орзіх М.П. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – 358 с.
5. Настюк М.І. Правознавство. – Львів, 1995. – 271с.
6. Копейчиков В.В. Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – 735 с.
7. Коломієць О.С. Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.
8. Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381с.
9. Копейчиков В.В. Теорія держави і права України: Навчальний посібник. – К., 2002. – 367 с.

Тема 2. ПРАВО

Практичне заняття № 2. Теоретичні питання

1. Причини і загальні закономірності виникнення права. Перехід від мононорм первіснообщинного ладу до правових норм державного ладу.
2. Поняття, сутність та зміст права. Матеріальний аспект змісту права. Функціональний аспект змісту права.
3. Поняття і види соціальних норм. Норми моралі. Норми звичаї. Корпоративні норми. Релігійні норми.
4. Поняття і характерні ознаки правових норм.
5. Форми (джерела), функції і система права. Поняття форми права. Правовий звичай. Правовий прецедент. Нормативно-правовий договір. Нормативно - правовий акт.
6. Норми, види та структура права. Норми права: диспозиція, гіпотеза, санкція.
7. Нормативно-правові акти та їхні види.
8. Поняття і принципи законності. Суспільний і правовий порядок.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Що з переліченого не належить до загально-соціальних функцій права?

- 1) регулятивна;
- 2) виховна;
- 3) прогностична;
- 4) охоронна.

2. Яку теорію походження права розвивали Л. Гумплович, Е.Дюрінг, К.Каутський?

- 1) патріархальну;
- 2) технократичну;
- 3) теорію насилля;
- 4) теологічну.

3. Розташуйте подані документи в порядку зростання юридичної сили:

- 1) декрет Кабінету Міністрів України;
- 2) Закон України;
- 3) Постанови Кабінету Міністрів України;
- 4) Указ Президента України.

4. Які з поданих елементів входять до системи права?

- 1) Конституція;
- 2) держава;
- 3) галузь права;
- 4) закон.

5. Що з переліченого не належить до спеціально юридичних функцій права?

- 1) охоронна;
- 2) інформаційна;
- 3) виховна;

4) регулятивна.

6. Назвіть правильно перераховані способи систематизації нормативно-правових актів?

- 1) кодифікація;
- 2) інститут права;
- 3) норма права;
- 4) інкорпорація.

7. До обов'язкових елементів правової норми права належать:

- 1) правило поведінки;
- 2) диспозиція;
- 3) гіпотеза;
- 4) відповідальність.

8. До загальних принципів права належать:

- 1) принцип справедливості;
- 2) принцип демократизму;
- 3) принцип законності;
- 4) принцип нормативності.

9. Яку теорію походження права досліджували Фома Аквінський, Ж. Мартен?

- 1) технократичну;
- 2) теологічну;
- 3) патріархальну;
- 4) класову.

10. Джерелом права є:

- 1) правова норма;
- 2) правовий звичай;
- 3) правовий прецедент;
- 4) правова система.

11. Через який час після обнародування закон вступає в силу (якщо інше не передбачено законодавством):

- 1) 5 днів;
- 2) 10 днів;
- 3) 15 днів.

Практичне завдання № 1

Крадіжка – це таємне викрадення чужого майна – карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Вкажіть диспозицію, гіпотезу і санкцію.

Практичне завдання № 2

Обман покупців та замовників – це умисне обмірювання, обважування чи інший обман покупців або замовників під час реалізації товарів або надання послуг, якщо ці дії вчинені в значних розмірах, караються штрафом до

п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста до двохсот годин, або виправними роботами на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Вкажіть диспозицію, гіпотезу і санкцію.

Нормативно-правові акти та література

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. *Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994* // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. *Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990.* – К.: Україна: – 1991. – 8 с.
4. *Ківалова С.В., Орзих М.П.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – 358 с.
5. *Настюк М.І.* Правознавство. – Львів, 1995. – 271 с.
6. *Копейчиков В.В.* Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – 735 с.
7. *Коломієць О.С.* Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.
8. *Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381с.
9. *Копейчиков В.В.* Теорія держави і права України. Навчальний посібник. – К., 2002. – 367 с.

Тема № 3. АДМІНІСТРАТИВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Практичне заняття № 3. Теоретичні питання

1. Поняття, предмет і метод адміністративного права України.
2. Адміністративне право як: галузь права, галузь законодавства, юридична наука, навчальна дисципліна.
3. Поняття, склад, ознаки та види адміністративних правопорушень.
4. Адміністративні стягнення. Види адміністративних стягнень.
5. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Задача № 1

Громадяни Осипенко О.В і Козаченко О.В. в нетверезому стані на пероні «Лівий беріг» біля електропоїздів чіплялися до громадян, ображали їх, на зауваження одного з пасажирів Осипенко О.В. штовхнув його і продовжував висловлюватися нецензурною лайкою. На неодноразові зауваження громадяни Осипенко О.В. і Козаченко О.В. не реагували.

1. **Дайте правову оцінку.**
2. **Прийміть рішення.**

3. Поняття адміністративного правопорушення.

Задача № 2

Начальник РМЗ-2 Марченко О.В. дав вказівку вивантажити напівфабрикати, які були на адресу начальника заводу, на вулиці. В результаті цього проїзна частина вулиці стала зайнятою, що заважало нормальному руху транспорту і пішоходів. Рішенням адміністративної комісії виконкому Міськради на Марченко О.В. був накладений штраф у розмірі 50 гривень.

- 1. Дайте поняття адміністративного правопорушення (проступок).**
- 2. Хто підлягає до адміністративної відповідальності?**
- 3. Чи правомірне накладення штрафу?**

Задача № 3

Наряд патрульно-постової служби міліції затримав 16-річного Петренка О.В. за те, що він висловлювався нецензурними словами перед входом до супермаркету «Симпатик», на неодноразові зауваження громадян та працівників міліції не реагував. Начальник Залізничного районного управління внутрішніх справ м. Києва постановив: за вчинення дій, які підпадають під ознаки статті 173 Кодексу України про адміністративне правопорушення є дрібним хуліганством, піддати Петренка О.В. адміністративному арешту на 10 діб.

- 1. Дайте правову оцінку.**
- 2. Чи правомірне накладення начальником Залізничного РУ ГУМВС України в м. Києві адміністративного арешту до неповнолітнього Петренка О.В.?**
- 3. Які органи уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення?**
- 4. Прийміть рішення.**

Задача № 4

За управління автомобілем «Мерседес» в нетверезому стані директор А. рішенням начальника районного відділення Залізничного ДАІ м. Києва був позбавлений водійських прав на шість місяців.

- 1. Які види адміністративних стягнень можуть застосовуватись за адміністративні правопорушення?**
- 2. Чи обґрунтоване в цьому разі накладання стягнення?**
- 3. Прийміть рішення.**

Нормативно-правові акти та література

- 1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.*
- 2. Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.*
- 3. Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К.: Україна: – 1991. – 8 с.*
- 4. Ківалова С.В., Орзіх М.П. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – 358 с.*

5. *Настюк М.І.* Правознавство. – Львів, 1995. – 271 с.
6. *Копейчиков В.В.* Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – 735 с.
7. *Коломієць О.С.* Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.
8. *Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381с.
9. *Копейчиков В.В.* Теорія держави і права України. Навчальний посібник. – К., 2002. – 367 с.
9. *Кодекс України про адміністративні правопорушення.* – К., 2013.

Тема № 4. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Практичне заняття № 4. Теоретичні питання

1. Поняття, ознаки і види юридичної відповідальності.
2. Принципи, функції та мета юридичної відповідальності.
3. Підстави для притягнення до юридичної відповідальності та для звільнення від неї.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Задача №1

Громадянин А., мотивуючи свою поведінку скрутним становищем, порубав у лісі ялинки і провіз їх у місто Київ, де продав їх на місцевому ринку «Деміївський» за домовленістю з адміністрацією ринку.

- 1. Чи є у складі дій громадянина „А” правопорушення?**
- 2. Як що є, то назвіть їх складові та ознаки.**

Задача №2

Директор ПТУ № 15 м. Києва відрахував учня ПТУ № 15 Смирнова О.В. за те, що він у нетверезому стані вчинив сварку біля кінотеатру «Жовтень», висловлюючись нецензурною лайкою на неодноразові зауваження громадян не реагував за що був затриманий працівниками міліції.

- 1. Чи правомірне рішення директора ПТУ №15?**
- 2. Дайте правову оцінку.**
- 3. Прийміть рішення.**

Нормативно-правові акти та література

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. *Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994* // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. *Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990.* – К.: Україна: – 1991. – 8 с.
4. *Ківалова С.В., Орзіх М.П.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К.,

2000. – 358 с.

5. *Настюк М.І.* Правознавство. – Львів, 1995. – 271 с.

6. *Копейчиков В.В.* Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – 735 с.

7. *Коломієць О.С.* Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.

8. *Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381с.

9. *Копейчиков В.В.* Теорія держави і права України. Навчальний посібник. – К., 2002. – 367 с.

10. *Бюрікова І.А., Заїка Ю.О.* Цивільне право України: Навчальний посібник. – К., 2004. – 224 с.

11. *Цивільний кодекс України.* – К., 2003.

12. *Кримінальний кодекс України.* – К., 2001.

13. *Кодекс України про адміністративні правопорушення.* – К., 2003.

14. *Кодекс про шлюб і сім'ю України.* – К., 2003.

15. *Молдован В.В., Мелащенко В.Ф.* Конституційне право. Опорні конспекти: Словник-довідник – К., 1996. – 271 с.

Тема № 5. КРИМІНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Практичне заняття № 5. Теоретичні питання

1. Поняття і система кримінального права України.

2. Завдання Кримінального кодексу України.

3. Поняття кримінального злочину та його ознаки.

4. Поняття складу злочину.

5. Стадії злочину.

6. Співучасть у вчиненні злочину.

7. Добровільна відмова від вчинення злочину.

8. Кримінальне покарання. Поняття та ознаки.

9. Особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх.

10. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

11. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності.

12. Покарання, які застосовуються до неповнолітнього.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Задача № 1

Громадянин А., після вживання спиртних напоїв, сів за кермо власного автомобіля «Мерседес». Під час їзди не впорався з управлінням, виїхав на зустрічну полосу руху. В результаті порушення правил дорожнього руху п'ять громадян отримали тяжкі тілесні ушкодження. Громадянин А., був засуджений Залізничним судом м. Києва за ч.2 ст. 286 КК України до 7 років позбавлення

волі з позбавленням права керувати транспортним засобом на строк до 3-х років.

- 1. Який злочин за ступенем тяжкості вчинив громадянин „А”?**
- 2. Поняття злочину та його ознаки.**

Задача № 2

Громадянка А. у зв'язку скрутним матеріальним становищем вирішила убити свого чоловіка В., який зловживав спиртними напоями, вихованням дітей не займався, не працював. Громадянка А., вистрілила у чоловіка В., коли він лежав в ліжку. Судово-медична експертиза встановила, що громадянин В. помер від серцевого нападу за п'ять годин до пострілу громадянки А..

- 1. Назвіть об'єкт цього злочину.**
- 2. Прийміть рішення.**

Задача № 3

Громадянин А. шляхом підбора ключів відчинив двері в квартирі 7 по вул. Бажана 12, проник в кімнати, викрав речі на суму 100 тис. грн.

- 1. Ознайомтесь зі ст. 185 КК України і зробіть правовий аналіз об'єктивної сторони злочину громадянина А.**
- 2. Дайте юридичну оцінку про значення для кримінальної відповідальності місця вчинення злочину.**
- 3. Поняття об'єктивної сторони злочину та її значення.**

Задача № 4

14-річний громадянин А. сів у чужий автомобіль «Вольво», що стояв біля супермаркету «Симпатик» і рушив містом. Грубо порушуючи правила дорожнього руху, скоїв наїзд на громадянку М., де остання була доставлена з переломами ніг в залізничну лікарню для надання медичної допомоги.

- 1. Чи має нести відповідальність громадянин А.?**
- 2. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність.**
- 3. Відповідальність неповнолітніх.**
- 4. Поняття суб'єкта злочину.**

Задача № 5

Громадянин А. зберігав удома рушницю. Його 16-річний син у відсутність батька знайшов ключі, відкрив сейф, узяв рушницю і, бавлячись з нею, випадковим пострілом поранив свого друга.

- 1. Визначте форму вини громадянина А. і його сина.**
- 2. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони злочину.**
- 3. Необережність та її види.**

Задача № 6

Громадянин А., заслав сватів до громадянки Г, але остання відмовила йому в одруженні у зв'язку з тим, що у громадянки Г. є наречений, який служить в лавах армії. З метою помсти вирішив підпалити будинок громадянки

Г. Вночі він обкидав будинок сіном, підпалив її, а сам з місця скоєння злочину зник. Але сіно виявилось мокрим і полум'я загасилося саме собою, не заподіявши шкоди.

1. Дайте юридичну оцінку діям громадянина А.
2. Поняття та види стадій вчинення умисного злочину.
3. Поняття та ознаки закінченого злочину.

Задача № 7

Бажаючи позбавитися свого чоловіка, з метою отримання спадщини в сумі 500 тис. доларів США, громадянка А. домовилася з громадянином Б, що той вб'є її чоловіка Д за грошову винагороду. Громадянка А намалювала схему квартири, дала йому мисливський ніж, яким він вбив сонного чоловіка громадянина Д, а після вбивства труп в квартирі розчленив, вивіз в ліс, підпалив, а останки закопав.

1. Дайте юридичну оцінку діям громадянки А. та громадянина Б.
2. Визначте форму співучасті та види співучасників.

Нормативно-правові акти та літератури

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К.: Україна: – 1991. – 8 с.
4. Ківалова С.В., Орзіх М.П. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – 358 с.
5. Настюк М.І. Правознавство. – Львів, 1995. – 271 с.
6. Копейчиков В.В. Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – 735 с.
7. Коломієць О.С. Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.
8. Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381с.
9. Кримінальний кодекс України. – К., 2001.

Тема № 6. СІМЕЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Практичне заняття № 6. Теоретичні питання

1. Поняття та предмет сімейного права України.
2. Шлюб за сімейним законодавством.
3. Поняття, порядок та умови укладення шлюбу. Шлюбний договір.
4. Підстави і порядок розірвання шлюбу.
5. Майнові права та обов'язки подружжя. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.
6. Права та обов'язки батьків та дітей. Позбавлення батьківських прав.
7. Опіка і піклування.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Задача № 1

Після смерті громадянина М. В 2005 р. в ощадкасі залишився грошовий внесок на суму 100 тис. грн. На цей вклад пред'явили дві дружини М. кожна з них свідоцтво про шлюб. Причому в одній шлюб був зареєстрований 18 січня 1991 року, а в іншій 10 вересня 1991 року. Дружина, з якою він прожив 10 років заявила в суді, що чоловік з нею шлюб не розривав і вона не знала про його другу сім'ю.

- 1. Який із двох шлюбів варто визнати недійсним?**
- 2. Які наслідки визнання шлюбу недійсним?**
- 3. Дайте правову оцінку.**
- 4. Вирішить цю справу.**

Задача № 2

Громадянин Г. розлучився з дружиною залишивши їй на виховання двох неповнолітніх дітей, виплачувати за рішенням суду аліменти. Через 8 років громадянин Г. одружився з громадянкою П., яка народила близнят. Громадянин Г. звернувся за позовом в суд про зниження розмірів аліментів дітям від першої дружини, оскільки друга дружина не працює і вони мають матеріальні труднощі.

- 1. Дайте правову оцінку.**
- 2. Яке рішення повинен прийняти суд?**

Задача № 3

При розірванні шлюбу між подружжям Н. виникла суперечка з приводу спільно нажитого за 20 років майна.

Чоловік – науковий співробітник, придбав велику наукову бібліотеку для своєї спеціальності на суму 150 тис. грн., а для дружини, музичного працівника, був куплений рояль за 50 тис. грн. Крім того, подружжя купило домашню обстановку (меблі, телевізор, кухню, холодильник, килими, люстру та ін.) на загальну суму 250 тис. грн. Чоловік претендував на житловий будинок дружини, яка отримала його в спадщину ще до одруження, але за період спільного життя в ньому були зроблені істотні прибудови (кімната, веранда на загальну суму 350 тис. грн.).

- 1. Дайте правову оцінку.**
- 2. Як повинен суд розділити майно між подружжям?**

Задача № 4

Громадянин К. і громадянка .Г. звернулися за юридичною допомогою до адвоката і роз'яснити, чи можна включити у шлюбний договір (контракт) такі умови:

- 1) Наречена просить, щоб у випадку розділу майна їх частки були такими: дружині – 2/3, а чоловікові 1/3 частини майна;
- 2) Майно, подароване подружжю у зв'язку з реєстрацією шлюбу, вважається

окремою власністю подружжя;

3) Особисті права та обов'язки батьків у випадку розлучення (неповнолітні діти, які народяться в шлюбі, проживатимуть у чоловіка, але дружина один раз на місяць має право бачитися з дітьми);

4) Порядок утримання подружжя (чоловіка або дружини), як після розірвання шлюбу, так і у випадку хвороби та в інших випадках матеріальна допомога з боку подружжя не надається.

1. Окрім вище зазначеного, потрібно звернутися до нотаріуса, щоб посвідчити договір?

2. Які наслідки передбачені законом за невиконання умов шлюбного контракту?

3) Чи може у разі невиконання шлюбного контракту, вимагати розірвання шлюбу?

4) Якою має бути відповідь адвоката?

5) Оцініть її з правового погляду.

Задача № 5

Громадянин А. подав до Залізничного районного суду м. Києва позов про визнання недійсним шлюбу, укладеного між громадянином М. і його сестрою громадянкою В. У своїй заяві позивач зазначив, що були порушені принципи: моногамії, сестра була хвора на рак крові і померла на другій день після реєстрації шлюбу, а також не був витриманий місячний строк подачі заяви до РАЦС і відповідач вступив в шлюб з наміром заволодіти частиною чотирьохкімнатної квартири в м. Києві. На суді було з'ясовано, що громадяни А. і В. близько 10 років перебували в близьких відносинах.

1. Оцініть її з правового погляду.

2. Яке рішення повинен прийняти суд?

Нормативно-правові акти та літератури

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.

2. *Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994* // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.

3. *Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990.* – К.: Україна, 1991. – 8 с.

4. *Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б. Основи правознавства: Навчальний посібник.* – К., 2003. – 381с.

5. *Сімейне право України: Навчальний посібник / За ред.: О. В. Дзери.* – К., 1997.

6. Про види заробітку (доходу), що підлягають обліку при відрахуванні аліментів: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.02.1993 р. // ЗП Уряду України. – 1993. – № 8. – Ст. 161.

7. *Про власність: Закон України від 07.02.1991 р. (п. 2, ст. 50)* // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 20.

8. *Штефан М.І. Представництво громадян в суді.* – К., 1991.

9. *Кодекс про шлюб і сім'ю України.* – К., 2003.

Тема № 7. ЦІВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Практичне заняття № 7. Теоретичні питання

1. Поняття, предмет, метод, принципи і функції цивільного права.
2. Цивільна правоздатність. Дієздатність фізичної особи.
3. Поняття та ознаки юридичної особи.
4. Створення та припинення юридичної особи.
5. Поняття та види строків у цивільному праві.
6. Поняття та види строків позовної давності.
7. Поняття та зміст права власності. Підстави набуття права власності. Підстави припинення права власності.
8. Поняття спадкування, час і місце відкриття спадщини.
9. Спадкування за законом, за заповітом.
10. Секретний заповіт.
11. Поняття та види цивільно-правових зобов'язань. Підстави виникнення та припинення зобов'язань.
12. Поняття цивільно-правової відповідальності. Форми, види та умови цивільно-правової відповідальності.
13. Право інтелектуальної власності.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Задача № 1

Громадянин Гришко, повертаючись увечері додому, побачив вогонь у вікнах будинку дитячого садка і разом з іншими громадянами допоміг винести на вулицю дітей.

Під час рятування він отримав значні опіки, внаслідок чого втратив працездатність на тривалий час. Гришко звернувся до суду з позовом до підприємства, на балансі якого знаходився дитячий садок, з вимогою відшкодувати йому заподіяні збитки на підставі ст. 1166 ЦК України. Однак суд відмовив гр. Гришко у задоволенні позову в зв'язку з тим, що закон не передбачає відшкодування збитків, заподіяних при рятуванні життя людини.

1. На яке коло питань розраховане дане завдання?

2. Вирішіть справу.

Задача № 2

Громадянин Любченко купив у свого знайомого Дядечко фотоапарат за 1500 грн. Наступного дня до Дядечко звернулася дружина Любченка з вимогою повернути фотоапарат, пояснивши, що її чоловік у судовому порядку був обмежений у дієздатності внаслідок зловживання спиртними напоями і тому не мав права самостійно укласти цивільно-правову угоду, а вона не давала своєї згоди на укладання купівлі-продажу. Дядечко зауважив, що зі слів Любченка

дізнався, що той виграв фотоапарат по лотерейному квитку і може самостійно ним розпоряджатися.

1. На яке коло питань розраховане завдання?

2. Вирішіть справу.

Задача № 3

Петренко О.В. звернулась в нотаріальну контору з проханням видати їй свідоцтво про право успадкування майна, яке належало її чоловікові Петренка О.О. До заяви вона додала рішення суду про визнання її чоловіка безвісно відсутнім. Нотаріус, враховуючи, що з моменту останніх даних про чоловіка Петренка О.О. пройшло близько 4-х років, вирішив, що відповідно до закону Петренка О.О. слід вважати померлим, і видав Петренко О.В. свідоцтво про право успадкування.

1. Чи мали місце в даному випадку умови для того, щоб вважати Петренка О.О. померлим?

2. Чи припустився помилки нотаріус?

3. Які юридичні наслідки тягне за собою визначення громадянина безвісно відсутнім?

4. Яке значення має правова культура у даному випадку?

Задача № 4

Громадянин Різко у жовтні 2003 р. виїхав у експедицію до Середньої Азії строком на три роки.

У лютому 2004 р. з його кімнати було викрадено різні речі, у тому числі магнітофон. Про крадіжку він дізнався лише у жовтні 2005 р., коли повернувся додому. На цей час ні речі, ні злочинці знайдені не були.

У вересні 2005 р. у комісійному магазині Різко побачив свій магнітофон, який було здано на комісію гр. Омельченко у серпні 2005 р.

Різко у листопаді 2005 р. звернувся до суду про витребування магнітофона у Омельченко. Однак у задоволенні позову йому було відмовлено, оскільки суд дійшов висновку, що строк позовної давності було пропущено.

1. З якого часу починається перебіг позовної давності?

2. Чи може бути задоволений позов Руденка?

Задача № 5

За вироком суду були притягнуті до кримінальної відповідальності громадяни Шевченко, Бобрів та Коваленко за пограбування магазину, а гр. – Нестеренко за приховання цього злочину.

Магазин було пограбовано двічі. Перше пограбування (на суму 21 тис. грн.) вчинили Шевченко, Бобрів і Коваленко, а друге (на суму 6000 грн.) – Шевченко і Бобрів. Про це знав Нестеренко. Організатором злочину був Шевченко.

Вирішивши кримінальну справу і одночасно цивільний позов, суд у вирoku вказав: Цивільний позов торговельному дому «Мир» задовольнити у

сумі 27000 грн., стягнувши цю суму з засуджених солідарне.

Повна сума збитків була стягнута з Шевченка, який потім звернувся до суду з позовом до інших засуджених про стягнення з них на його користь 9 тис. грн. У заперечення на позов Бобрів і Коваленко показали на те, що Шевченко як організатор пограбування повинен нести відповідальність у більшому розмірі, ніж вони. Нестеренко ж взагалі не згоден відшкодувати збитки, оскільки не брав участі у пограбуванні.

1. Розгляньте доводи, визначені у вироку суду і скаргах засуджених.

2. Чи є умови для солідарної відповідальності?

3. Які умови для пред'явлення регресних вимог?

Нормативно-правові акти та літератури

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.

2. Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381с.

3. Цивільний кодекс України: із змінами та доповненнями станом на 1 червня 2004. – К., 2004.

4. Цивільне право України: Підручник / Є.О. Харитонов, Н.О. Саніахметова. – К., 2003.

5. Цивільне право України. Академічний курс: Підручник: У 2-х т. / За ред. Я. М. Шевченко. – К., 2003.

6. Цивільне право України. Загальна частина: Посібник: У 2-х т. / За ред. Я.М. Шевченко. – К., 2003.

7. Цивільне право України: Підручник у двох книгах. Підручник: У 2-х кн. / За ред. А.І. Бірюкова, Ю.О. Заїки. – К., 2003.

8. Цивільний кодекс України: Коментар. – Харків, 2003.

9. Право інтелектуальної власності: Підручник / За ред. О. А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – К., 2002.

10. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Спадкове право. Теорія і практика: Навчальний посібник. – К., 2002.

11. Шишка Р.Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект. – Харків, 2002.

12. Право власності в Україні: Навчальний посібник / За ред. О.В. Дзери, Н.С., Кузнецової. – К., 2000.

13. Азімов Ч. Про предмет і метод цивільного права // Вісник Академії правових наук України. – 1999. – № 1.

14. Зобов'язальне право: теорія і практика: Навчальний посібник / За ред. О.В. Дзери. – К., 1998.

15. Про деякі питання практики застосування позовної давності при вирішенні господарських спорів: Роз'яснення президії Вищого і арбітражного суду України від 16.04.1993 р. // Разрешение хозяйственных споров. Практика арбитражных судов Украины. – К., 1996.

16. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. // Право України. – 1995. – № 7.

17. *Інструкція* про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Затвердженою наказом Міністерством юстиції України 18.06.1994 р. // Бюлетень законодавства і юридичної практики. – 1994. – № 6.
18. *Солодко Н.* Моральний вред. Порядок возмещения и понятие // Бизнес. – 1994. – № 8, 9, 12.
19. *Постанови* Пленуму Верховного Суду України в кримінальних та цивільних справах // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 1993. – № 2.
20. *Про практику* розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 р. // Бюлетень законодавства та юридичної практики України. – 1993. – № 6.
21. *Про адвокатуру*: Закон України від 19.12.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 9. – Ст. 62.
22. *Про нотаріат*: Закон України від 02.09.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383.
23. *Про застосування* судами законодавства, що регулює захист честі і гідності громадян та організацій: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28.09.1990 р. // Бюлетень законодавства та юридичної практики України. – 1993. – № 2. – С. 9.
24. *Про дію* міжнародних договорів на території України: Закон України від 10.12.1991 р. // ВВР України. – 1992. – № 10. – Ст. 137.
25. *Про інформацію*: Закон України від 02.10.1992 р. // ВВР України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
26. *Про власність*: Закон України від 07.02.1991 р. (п. 2, ст. 50) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 20.
27. *Штефан М.І.* Представництво громадян в суді. – К., 1991.

Тема № 8. КОНСТИТУЦІЯ – ОСНОВНИЙ ЗАКОН ДЕРЖАВИ

Практичне заняття № 8. Теоретичні питання

1. Конституційне – право провідна галузь національного права України.
2. Історичні передумови та основні етапи історії українського конституціоналізму.
3. Теоретичні основи Конституції та її класифікація.
4. Конституція України як Основний закон держави.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Конституційне право, кримінальне право, адміністративне право, сімейне право, що це таке:

- 1) принципи права;
- 2) галузі права;
- 3) теорія права.

2. Слово Конституція утворено від латинського «Constutution», що означає:

- 1) державний устрій;
- 2) угода;
- 3) договір.

3. Яке визначення відповідає поняттю Конституція:

- 1) це – великий юридичний акт, який вміщує всі закони України;
- 2) це – присяга на вірність державі;
- 3) це – основний закон держави, який визначає її устрій, формування органів влади, визначає і закріплює права людини.

4. Хто приймав Конституцію України:

- 1) народ України;
- 2) Президент;
- 3) Верховна Рада.

5. Що слід розуміти в Конституції України під поняттям «Український народ»:

- 1) українці;
- 2) громадяни України всіх національностей;
- 3) всі, хто проживає на території України.

6. Яким нормативним актом керувалася Верховна Рада, приймаючи Конституцію України:

- 1) декларацією про незалежний суверенітет;
- 2) актом проголошення незалежності України;
- 3) декларацією прав людини і громадянина.

7. Перед ким відповідає держава за свою діяльність:

- 1) перед людиною;
- 2) перед Президентом;
- 3) перед Верховною Радою.

8. Суверенітет України поширюється:

- 1) на окремі території;
- 2) на всю її територію;
- 3) регламентується спеціальним законом.

9. За Конституцією України – це держава:

- 1) унітарна;
- 2) федеративна;
- 3) конфедеративна.

10. Україна являється:

- 1) монархією;
- 2) імперією;
- 3) республікою.

11. Яка мова в Україні є державною:

- 1) українська;
- 2) українська і російська;
- 3) російська.

12. Хто автор музики Гімну України:

- 1) П. Чубинський;

- 2) М. Лисенко;
- 3) М. Вербицький.

13. Політичний режим України:

- 1) авторитарний;
- 2) демократичний;
- 3) тоталітарний.

14. Право власності на землю в Україні:

- 1) декларується;
- 2) гарантується;
- 3) дозволяється.

15. Громадян України може бути позбавлений громадянства:

- 1) за вчинення тяжкого злочину;
- 2) за державну зраду;
- 3) у разі довгого проживання за межами України;
- 4) не може бути позбавлений громадянства.

16. Ким може бути поданий законопроект про внесення змін до Конституції України:

- 1) Президентом України;
- 2) народним депутатом України;
- 3) правильним є все.

17. Законопроект про внесення змін до Конституції України має бути схвалений (крім розділів I, II, XIII) під час першого розгляду:

- 1) 1/2 від конституційного складу;
- 2) 2/3 від конституційного складу;
- 3) 3/4 від конституційного складу.

18. Законопроект про внесення змін до Конституції України вважається прийнятим, якщо на черговій сесії за нього проголосувало (від конституційного складу):

- 1) 1/2;
- 2) 2/3;
- 3) 3/4.

Нормативно-правові акти та література

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. *Акт проголошення незалежної України*: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. *Декларація про державний суверенітет України*: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К.: Україна, 1991. – 8 с.
4. *Ківалова С.В., Орзіх М.П.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – 358 с.
5. *Настюк М.І.* Правознавство. – Львів, 1995. – 271с.
6. *Копейчиков В.В.* Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – 735 с.
7. *Коломієць О.С.* Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.
8. *Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б.* Основи правознавства: Навчальний

посібник. – К., 2003. – 381с.

6. *Кравченко В.В.* . Конституційне право України: Навчальний посібник. – К., 2002. – 479 с.

7. *Кравченко В. В.* Конституційне право України у визначеннях та схемах: Навчальний посібник. – К., 2002. – 189 с.

11. *Молдован В.В., Мелащенко В.Ф.* Конституційне право. Опорні конспекти: Словник-довідник – К., 1996. – 271 с.

Тема № 9. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРИНЦИП ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОСОБИ В УКРАЇНІ

Практичне заняття № 9. Теоретичні питання

1. Сучасна концепція прав людини та її відображення в Конституції України.
2. Особисті права і свободи громадян України.
2. Політичні права та свободи громадян України.
3. Соціально-економічні права та свободи громадян України.
4. Громадянство України.
5. Правовий статус іноземців в Україні.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Чи може бути обмежена свобода слова і думки, свобода висловлювання своїх поглядів і переконань:

- 1) не може бути обмежена;
- 2) може бути обмежена за рішенням Конституційного Суду;
- 3) може бути обмежена в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності і громадського порядку.

2. Основними функціями політичних партій в Україні є:

- 1) задоволення загальних інтересів і потреб громадян;
- 2) сприяння формуванню політичної волі громадян, участь в виборах;
- 3) захист професійних інтересів громадян.

3. Громадяни має право користуватися правовою допомогою захисника:

- 1) з моменту арешту чи затримання;
- 2) з моменту закінчення слідства;
- 3) під час суду.

4. Право власності на землю в Україні:

- 1) декларується;
- 2) гарантується;
- 3) дозволяється.

5. Кожний має право на власність:

- 1) володіти;
- 2) користуватися;
- 3) розпоряджатися;
- 4) правильним є все.

6. Протягом якого часу прокуратурою має бути перевірена законність затримання чи арешту особи:

- 1) 12 годин;
- 2) 24 години;
- 3) 36 годин;
- 4) 48 годин;
- 5) 72 години.

7. Рішення про арешт чи утримання під вартою приймається:

- 1) органом слідства чи дізнання;
- 2) прокуратурою за поданням органів слідства чи дізнання;
- 3) судом.

8. Батьки зобов'язані утримувати своїх дітей до:

- 1) одержання середньої освіти;
- 2) досягнення повноліття;
- 3) одержання самостійного джерела доходу.

9. Що з переліченого не належить до політичних прав:

- 1) право брати участь в управлінні державними та громадськими справами;
- 2) право надсилати індивідуальні і колективні звернення до державних органів;
- 3) право на освіту;
- 4) право на свободу власної думки і слова, на вільне волевиявлення своїх поглядів і переконань.

10. Що з переліченого не належить до економічних прав:

- 1) право на приватне життя, на недоторканість особи, житла;
- 2) право на житло;
- 3) право на приватну власність;
- 4) право на працю.

11. Що з переліченого не належить до екологічних прав:

- 1) можливість вибору і роду занять за своїм покликанням;
- 2) право на безпечне для життя і здоров'я довкілля;
- 3) право на захист інтелектуальної власності;
- 4) право на страйк.

12. Що з переліченого не належить до культурних прав:

- 1) право на охорону здоров'я;
- 2) право на освіту;
- 3) право на відпочинок;
- 4) право на свободу наукової, технічної та художньої творчості.

13. Що з переліченого не належить до соціальних прав:

- 1) право на справедливу оплату праці;
- 2) право на охорону здоров'я;
- 3) право на відпочинок;
- 4) право на житло.

14. Що з переліченого не належить до громадянських прав:

- 1) право на життя, на недоторканість особи, житла;
- 2) право на житло;
- 3) право на справедливу оплату праці;

4) право на свободу світогляду і віросповідання.

15. Хто здійснює парламентський контроль за дотриманням конституційних прав і свобод людини і громадянина:

- 1) Голова Верховної Ради;
- 2) народні депутати;
- 3) уповноважений з прав людини;
- 4) український центр з прав людини.

16. Який розділ вважають важливим у конституціях цивілізованих демократичних країн:

- 1) про вищі органи влади;
- 2) про права людини;
- 3) про судову систему.

Нормативно-правові акти та література

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. *Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994* // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. *Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990.* – К.: Україна, 1991. – 8 с.
4. *Ківалова С.В., Орзіх М.П.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – 358 с.
5. *Настюк М.І.* Правознавство. – Львів, 1995. – 271с.
6. *Копейчиков В.В.* Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – 735 с.
7. *Коломієць О.С.* Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.
8. *Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381с.
6. *Кравченко В.В.* Конституційне право України: Навчальний посібник. – К., 2002. – 479 с.
7. *Кравченко В. В.* Конституційне право України у визначеннях та схемах: Навчальний посібник. – К., 2002. – 189 с.
11. *Молдован В.В., Мелащенко В.Ф.* Конституційне право. Опорні конспекти: Словник-довідник – К., 1996. – 271 с.

IV. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема № 10. ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Теоретичні питання:

1. Місце Верховної Ради України в системі органів державної влади її компетенція, порядок утворення, склад та структура Верховної Ради України.
2. Організація роботи Верховної Ради України.
3. Акти Верховної Ради України.
4. Законодавчий процес та його стадії.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Чи має закон зворотну силу:

- 1) не має ні в яких випадках;
- 2) має бути визначено в самому законі;
- 3) має зворотну силу, якщо пом'якшує чи виключає відповідальність.

2. Яким шляхом здійснюється народне волевиявлення:

- 1) шляхом виборів;
- 2) шляхом референдуму;
- 3) іншими формами безпосередньої демократії;
- 4) правильним є все.

3. Право голосу на виборах і референдумах мають громадяни з:

- 1) 18 років;
- 2) 21 року;
- 3) 25 років;
- 4) 16 років.

4. Всеукраїнський референдум призначається:

- 1) Верховною Радою України;
- 2) Президентом;
- 3) Верховною Радою або Президентом відповідно до їх повноважень.

5. Питання зміни території України вирішуються виключно:

- 1) Президентом;
- 2) Верховною Радою України;
- 3) всеукраїнським референдумом.

6. Не дозволяється проведення референдуму з питань:

- 1) податків;
- 2) бюджету;
- 3) амністії;
- 4) все є правильним.

7. На який термін обираються народні депутати:

- 1) 3 роки;
- 2) 4 роки;
- 3) 5 років.

8. Хто може призначити позачергові вибори до Верховної Ради:

- 1) Конституційний Суд;
- 2) Кабінет Міністрів;
- 3) Президент;
- 4) Центральна виборча комісія.

9. Без чия згоди народні депутати не можуть бути заарештовані, затримані, притягнуті до кримінальної відповідальності:

- 1) прокуратури;
- 2) виборців;
- 3) Верховної Ради;
- 4) Голови Верховної Ради.

10. Верховна Рада працює:

- 1) сесійно;
- 2) постійно;
- 3) за потребою.

11. Не пізніше якого терміну після офіційного оголошення результатів виборів Верховна Рада збирається на перше засідання:

- 1) 10 днів;
- 2) 20 днів;
- 3) 30 днів.

12. Повноваження Верховної Ради закінчується в день:

- 1) виборів нового складу Верховної Ради;
- 2) оголошення результатів виборів до нового складу Верховної Ради;
- 3) у день відкриття першого засідання Верховної Ради нового скликання.

13. Хто першим підписує закони, прийняті Верховною Радою:

- 1) Голова Верховної Ради;
- 2) Президент;
- 3) Генеральний прокурор.

14. Хто не має права законодавчої ініціативи:

- 1) Президент України;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) народні депутати України;
- 4) Верховний Суд України;
- 5) Національний банк України.

15. Амністія в Україні оголошується:

- 1) Указом Президента;
- 2) Кабінетом Міністрів;
- 3) постановою Верховної Ради;
- 4) законом України;
- 5) рішенням Верховної Ради.

16. Чи може Верховна Рада України протягом своїх повноважень двічі змінювати одне й те саме положення Конституції України:

- 1) може;
- 2) не може;
- 3) Конституцією не регламентується.

Нормативно-правові акти та література

1. *Конституція України* // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. *Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994* // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. *Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990.* – К.: Україна, 1991. – 8 с.
4. *Ківалова С.В., Орзіх М.П.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – 358 с.
5. *Настюк М.І.* Правознавство. – Львів, 1995. – 271с.
6. *Копейчиков В.В.* Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – 735 с.
7. *Коломієць О.С.* Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.
8. *Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б.* Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381с.
6. *Кравченко В.В.* Конституційне право України: Навчальний посібник. – К., 2002. – 479 с.
7. *Кравченко В. В.* Конституційне право України у визначеннях та схемах: Навчальний посібник. – К., 2002. – 189 с.
11. *Молдован В.В., Мелащенко В.Ф.* Конституційне право. Опорні конспекти: Словник-довідник – К., 1996. – 271 с.

Тема № 11. ВИКОНАВЧА ВЛАДА В УКРАЇНІ

Теоретичні питання:

1. Місце та роль Кабінету Міністрів України в системі органів державної влади.
2. Центральні органи влади виконавчої влади в Україні.
3. Місцеві органи виконавчої влади.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Перед ким несе відповідальність Кабінет Міністрів:

- 1) перед Президентом;
- 2) Верховною Радою;
- 3) народом;
- 4) правильним є все.

2. Кабінет Міністрів Верховній Раді:

- 1) підконтрольний;
- 2) підзвітний.

3. Хто являється головою Ради національної безпеки:

- 1) Президент України;
- 2) Голова Верховної Ради України;
- 3) Прем'єр - міністр України;
- 4) міністр оборони України.

4. Якою кількістю голосів може ініціюватися питання про усунення з поста

Президента у порядку імпічменту:

- 1) більше 1/2 голосів від конституційного складу Верховної Ради;
- 2) більше 2/3 голосів;
- 3) більше 3/4 голосів.

5. Ким приймається рішення про усунення з поста Президента у порядку імпічменту:

- 1) Верховною Радою;
- 2) Верховним Судом;
- 3) Конституційним судом.

6. У разі передчасного припинення повноважень Президента України виконання його обов'язків тимчасово покладається на:

- 1) віце-президента;
- 2) Прем'єр-міністра;
- 3) на Голову Верховної Ради.

7. Звання Президента України:

- 1) зберігається на весь строк виконання президентських повноважень;
- 2) зберігається довічно;
- 3) зберігається довічно, якщо тільки Президент не був усунений з поста у порядку імпічменту.

8. Де приносить присягу новообраний Президент України:

- 1) у Конституційному Суді;
- 2) у Верховній Раді;
- 3) на майдані Незалежності.

9. Приведення Президента України до присяги здійснює:

- 1) Голова Верховної Ради;
- 2) Голова Конституційного Суду;
- 3) Голова Верховного Суду.

10. Президент заступає на пост після офіційного оголошення результатів виборів не пізніше:

- 1) 30 днів;
- 2) 60 днів;
- 3) 90 днів.

11. Кому Президент України може передати свої окремі повноваження:

- 1) Голові Верховної Ради;
- 2) Прем'єр-міністру України;
- 3) голові адміністрації Президента України;
- 4) будь-кому за власним рішенням Президента;
- 5) не може передавати повноваження.

12. Одна й та сама особа не може бути Президентом України:

- 1) більше одного строку;
- 2) більше двох строків;
- 3) законодавством не регламентовано.

13. Кандидат у Президенти України має проживати в Україні протягом останніх:

- 1) 5 років;

- 2) 10 років;
- 3) 15 років.

14. На який строк обирається Президент України:

- 1) 4 роки;
- 2) 5 років;
- 3) 10 років.

15. Органом виконавчої влади на місцях є:

- 1) місцеві держадміністрації;
- 2) адміністрації представників Президента;
- 3) місцеві Ради депутатів.

16. Перед ким відповідальні голови місцевих держадміністрацій:

- 1) перед Президентом;
- 2) Кабінетом Міністрів;
- 3) правильним є все.

17. Які міста мають спеціальний статус:

- 1) Севастополь;
- 2) Одеса;
- 3) Харків;
- 4) Київ;
- 5) всі.

18. Ким або чим визначається статус міст Києва і Севастополя:

- 1) Президентом;
- 2) Конституцією;
- 3) законами України.

19. Автономна Республіка Крим є:

- 1) автономною і суверенною;
- 2) незалежною;
- 3) невід'ємною складовою частиною України.

20. Автономна Республіка Крим має:

- 1) Статус Автономної Республіки Крим;
- 2) Конституцію Автономної республіки Крим;
- 3) Закон про Автономну Республіку Крим.

21. Верховна Рада Автономної Республіки Крим є:

- 1) законодавчим органом;
- 2) представницьким органом;
- 3) органом місцевого самоврядування.

22. Чим визначається статус представництва Президента України в Автономній Республіці Крим:

- 1) Законом України;
- 2) Указом Президента України;
- 3) Постановою Кабінету Міністрів.

23. На який строк обираються народні депутати органів місцевого самоврядування:

- 1) на 2 роки;
- 2) на 4 роки;

3) на 5 років.

24. Як або ким захищаються права органів місцевого самоврядування:

- 1) Президентом України;
- 2) у судовому порядку;
- 3) Конституцією не регламентується.

Нормативно-правові акти та література

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К.: Україна, 1991. – 8 с.
4. Ківалова С.В., Орзіх М.П. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – 358 с.
5. Настюк М.І. Правознавство. – Львів, 1995. – 271с.
6. Копейчиков В.В. Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – 735 с.
7. Коломієць О.С. Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.
8. Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381с.
6. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навчальний посібник. – К., 2002. – 479 с.
7. Кравченко В. В. Конституційне право України у визначеннях та схемах: Навчальний посібник. – К., 2002. – 189 с.
11. Молдован В.В., Мелащенко В.Ф. Конституційне право. Опорні конспекти: Словник-довідник – К., 1996. – 271 с.

Тема № 12. КОНСТИТУЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ

Теоретичні питання:

1. Конституційні принципи правосуддя в Україні.
2. Конституційний Суд України.
3. Конституційно-правовий статус суддів України.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні є:

- 1) Господарський Суд України;
- 2) Верховний суд України;
- 3) Конституційний Суд України.

2. Скільки судів входить до складу Конституційного Суду України:

- 1) 10;
- 2) 18;
- 3) 21.

3. Скільки судів входить Конституційного Суду України призначає Верховна Рада України:

- 1) 6;
- 2) 12;
- 3) 18.

4. Скільки суддів Конституційного Суду України призначає з'їзд суддів України:

- 1) 6;
- 2) 12;
- 3) 18.

5. Рішення Конституційного Суду України:

- 1) є остаточним і не може бути оскаржено;
- 2) може бути оскаржено у Верховній Раді України;
- 3) може бути оскаржено у Міжнародному Суді.

Нормативно-правові акти та література

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. Ківалова С.В., Орзіх М.П. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – 358 с.
3. Настюк М.І. Правознавство. – Львів, 1995. – 271 с.
4. Копейчиков В.В. Правознавство: Навчальний посібник. – К., 2002. – 735 с.
5. Коломієць О.С. Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.
6. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навчальний посібник. – К., 2002. – 479 с.
7. Кравченко В.В. Конституційне право України у визначеннях та схемах: Навчальний посібник. – К., 2002. – 189 с.
8. Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381с.
9. Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994 // Відомості ВР Української РСР. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
10. Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К.: Україна, 1991. – 8 с.
11. Молдован В.В., Мелащенко В.Ф. Конституційне право. Опорні конспекти: Словник-довідник – К., 1996. – 271 с.
12. Кримінальний кодекс України. – К., 2002.
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення. – К., 2003.

V. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Підготовка до контрольних завдань повинна починатися з вивчення рекомендованих нормативно-правових актів та спеціальної літератури. Крім вивчення теоретичних знань, необхідно дати відповіді на конкретні запитання і лише тоді виконувати завдання.

Зміст та обсяг контрольної роботи студентів визначаються цими завданнями, які містять загальні методичні вказівки та завдання до виконання контрольних робіт.

Завдання на контрольну роботу складені у 30 варіантах. Кожний варіант включає в себе виконання двох теоретичних питань і розв'язання задачі. Контрольна робота виконується в чітко визначеній послідовності. Спочатку висвітлюються теоретичні питання, після цього розв'язується задача. Висвітлення теоретичної частини контрольної роботи завершується логічними висновками і практичними рекомендаціями. Приступаючи до розв'язання задачі, необхідно з'ясувати її зміст, смисл правової норми, правильно застосувати норми чинного законодавства до конкретних відносин, ознайомитись з відповідним розділом підручника, кодексами та спеціальної літератури. Обсяг контрольної роботи рекомендується в межах 12-15 друкованих сторінок, які потрібно пронумерувати та залишити поля шириною 2-3 см. Наприкінці роботи наводиться список використаних джерел та додаткової літератури, вказавши повну назву, рік, місце видання, кількість сторінок. Контрольну роботу необхідно підписати і поставити дату її виконання.

Студент повинен виконати роботу самостійно, охайно, написати розбірливим почерком або із застосування комп'ютерної техніки, без помилок. Якщо робота виконана незадовільно, студент виконує її вдруге. Без зарахування контрольної роботи студент до іспиту або заліку не допускається.

ВАРІАНТ 1

Теоретичні питання

1. Суспільство, його поняття і структура.
2. Покарання, які застосовуються до неповнолітнього.

Задача № 1

Між подружжям Медведєвих склалися неприязні взаємини. У серпні 2001 р. Медведєв виїхав до Києва на постійне місце проживання. У жовтні цього ж року він прислав дружині листа із Херсона. Більш ніяких повідомлень від нього не надходило. У листопаді 2004 р. дружина Медведєва звернулася до суду з проханням винести рішення про оголошення її чоловіка померлим, що суд і зробив.

Одержавши свідоцтво про право на спадщину, вона продала майно, яке належало чоловікові за правом приватної власності: пальто, костюм, електроапаратуру, автомобіль БМВ. Крім цього вона продала будинок, перебудований подружжям під час їх сумісного проживання. Інше майно, яке залишилося (машина ГАЗ 24, телевізор, магнітола), зберегла.

Через деякий час вона одружилася. У червні 2005 р. Медведєв повернувся. Свою відсутність він пояснив тим, що тривалий час тяжко хворів, не хотів заразити дитину і обтяжувати жінку клопотами. Одночасно він пред'явив вимоги про повернення належного йому майна.

Було встановлено, що будинок придбав Іванов, автомобіль БМВ Різку електроапаратуру – ТОВ «Новобудова». Місце знаходження інших речей встановити не вдалося. Медведєв звернувся до прокурора з вимогою про спростування рішення суду про оголошення його померлим. На його думку, суд виніс рішення незаконно. Крім того, він пред'явив позов про повернення автомобіля БМВ, будинку і електроапаратури до їх володільців. До колишньої дружини Медведєва пред'явив позов про повернення збережених у неї речей та виплату вартості проданого нею майна, володільців якого знайти не вдалося.

1. На яке питання теми розраховане завдання?
2. Вирішіть справу.

ВАРІАНТ 2

Теоретичні питання

1. Загальна характеристика первісного (додержавного) суспільства.
2. Право інтелектуальної власності.

Задача № 2

Громадянин А. заслав сватів до громадянки Г., але остання відмовила йому в одруженні у зв'язку з тим, що у громадянки Г. є наречений, який лужить в лавах армії. З метою помсти вирішив підпалити будинок громадянки Г.. Вночі він обкидав будинок сіном, підпалив її, а сам з місця скоєння злочину зник. Але сіно виявилось мокрою і полум'я загасилося саме собою, не заподіявши шкоди.

- 1. Дайте юридичну оцінку діям громадянина А.**
- 2. Поняття та види стадій вчинення умисного злочину.**
- 3. Поняття та ознаки закінченого злочину.**

ВАРІАНТ 3

Теоретичні питання

1. Історичні умови та особливості виникнення держави і права. Східний та західний шляхи виникнення держави.
2. Майнові права та обов'язки подружжя. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.

Задача № 3

Після смерті громадянина М. В 2006 р. в ощадкасі залишився грошовий внесок на суму 100 тис. грн. На цей вклад пред'явили дві дружини М. кожна з них свідоцтво про шлюб. Причому в однієї шлюб був зареєстрований 18 січня 1991 року, а в іншої 10 вересня 1991 року. Дружина, з якою він прожив 10 років, заявила в суді, що чоловік з нею шлюб не розривав і вона не знала про його другу сім'ю.

- 1. Який із двох шлюбів варто визнати недійсним?**
- 2. Які наслідки визнання шлюбу недійсним?**
- 3. Дайте правову оцінку.**
- 4. Вирішить цю справу.**

ВАРІАНТ 4

Теоретичні питання

1. Характеристика форм державного правління та державного устрою.
2. Спадкування за законом, за заповітом.

Задача № 4

Громадяни Остапенко О.В і Козаченко О.В. в нетверезому стані на пероні «Лівий беріг» біля електропоїздів чіплялися до громадян, ображали їх, на зауваження одного з пасажирів Остапенко О.В. штовхнув його і продовжував висловлюватися нецензурною лайкою на неодноразові зауваження громадяни Остапенко О.В. і Козаченко О.В. не реагували.

- 1. Дайте правову оцінку.**
- 2. Прийміть рішення.**
- 3. Поняття адміністративного правопорушення.**

ВАРІАНТ 5

Теоретичні питання

1. Основні теорії походження держави і права.
2. Поняття цивільно-правової відповідальності. Форми, види та умови цивільно-правової відповідальності.

Задача № 5

Громадянин А. подав до Залізничного районного суду м. Києва позов про визнання недійсним шлюбу, укладеного між громадянином М. і його сестрою громадянкою В.. У своїй заяві позивач зазначив, що були порушені принципи: моногамії, сестра була хвора на рак крові і померла на другий день після реєстрації шлюбу, а також не був витриманий місячний строк подачі заяви до РАЦС і відповідач вступив в шлюб з наміром заволодіти частиною чотирьохкімнатної квартири в м. Києві. На суді було з'ясовано, що громадяни А. і В. близько 10 років перебували в близьких відносинах.

- 1. Оцініть її з правового погляду.**
- 2. Яке рішення повинен прийняти суд?**

ВАРІАНТ 6

Теоретичні питання

1. Внутрішні та зовнішні функції держави та їх класифікація.
2. Теоретичні основи Конституції та її класифікація.

Задача № 6

Наряд патрульно-постової служби міліції затримав 16-річного Петренка О.В. за те, що він висловлювався нецензурними словами перед входом до супермаркету «Симпатик», на неодноразові зауваження громадян та працівників міліції не реагував. Начальник Залізничного районного управління внутрішніх справ м. Києва постановив: за вчинення дій, які підпадають під ознаки статті 173 Кодексу України про адміністративне правопорушення є дрібним хуліганством, піддати Петренка О.В. адміністративному арешту на 10 діб.

- 1. Дайте правову оцінку.**
- 2. Чи правомірне накладення начальником Залізничного РУ ГУМВС України в м. Києві адміністративного арешту до неповнолітнього Петренка О.В.?**
- 3. Які органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення?**
- 4. Прийміть рішення.**

ВАРІАНТ 7

Теоретичні питання

1. Види політичного (державного) режиму. Характеристика демократичного і недемократичного режиму.
2. Сучасна концепція прав людини та її відображення в Конституції України.

Завдання № 7

Для побудови будинку гр. Смирнову було надано земельну ділянку. У забудові брали участь його дружина та два сини. Сини були повнолітні і мали самостійний заробіток. По закінченні будівництва власником було зареєстровано Смирнова Д.М.

Через декілька років шлюб між подружжям Смирнових було розірвано,

виникла судова суперечка про розділ майна. Смирнов Д. М. вважав, що будинок знаходиться у його власності, оскільки на його ім'я було виділено ділянку під забудову. Дружина Смирнова вважала, що будинок є її з чоловіком спільною власністю, сини – Смирнова Б.М. та Смирнова С.М. наполягали на визнанні за ними права власності на будинок, оскільки вони також брали участь у зведенні будинку своєю працею та грішми.

1. На яке запитання теми розраховане завдання?

2. Як повинна бути вирішена справа?

ВАРІАНТ 8

Теоретичні питання

1. Причини і загальні закономірності виникнення права. Перехід від мононорм первіснообщинного ладу до правових норм державного ладу.
2. Місце та роль Кабінету Міністрів України в системі органів державної влади.

Задача № 8

Громадянка А., у зв'язку скрутним матеріальним становищем, вирішила убити свого чоловіка В., який зловживав спиртними напоями, вихованням дітей не займався, не працював. Громадянка А., вистрілила у чоловіка В., коли він лежав в ліжку. Судово-медична експертиза встановила, що громадянин В. помер від серцевого нападу за п'ять годин до пострілу громадянки А..

1. Назвіть об'єкт цього злочину.

2. Прийміть рішення.

ВАРІАНТ 9

Теоретичні питання

1. Поняття, сутність та зміст права. Матеріальний аспект змісту права. Функціональний аспект змісту права.
2. Поняття, порядок та умови укладення шлюбу. Шлюбний договір.

Задача № 9

14-річний громадянин А. сів у чужий автомобіль «Вольво», що стояв біля супермаркету «Екомаркет» і рушив містом. Грубо порушуючи правила дорожнього руху, скоїв наїзд на громадянку М., де остання була доставлена з переломами ніг в залізничну лікарню для надання медичної допомоги.

1. Чи має нести відповідальність громадянин А.?

2. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність.

3. Відповідальність неповнолітніх.

4. Поняття суб'єкту злочину.

ВАРІАНТ 10

Теоретичні питання

1. Поняття і види соціальних норм. Норми моралі. Норми звичаї. Корпоративні норми. Релігійні норми.

2. Поняття, предмет, метод, принципи і функції цивільного права.

Задача № 10

Громадянин Г. розлучився з дружиною залишивши їй на виховання двох неповнолітніх дітей, виплачувати за рішенням суду аліменти. Через 8 років громадянин Г. одружився з громадянкою П., яка народила близнят. Громадянин Г. звернувся за позовом в суд про зниження розмірів аліментів дітям від першої дружини, оскільки друга дружина не працює і вони мають матеріальні труднощі.

1. Дайте правову оцінку.

2. Яке рішення повинен прийняти суд?

ВАРІАНТ 11

Теоретичні питання

1. Форми (джерела), функції і система права. Поняття форми права. Правовий звичай. Правовий прецедент. Нормативно-правовий договір. Нормативно-правовий акт.

2. Конституція України як Основний закон держави.

Задача № 11

Громадянин А. зберігав удома рушницю. Його 16 річний син у відсутність батька знайшов ключі, відкрив сейф, узяв рушницю і, бавлячись з нею, випадковим пострілом поранив свого друга.

1. Визначте форму вини громадянина А. і його сина.

2. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони злочину.

3. Необережність та її види.

ВАРІАНТ 12

Теоретичні питання

1. Норми, види та структура права. Норми права: диспозиція, гіпотеза, санкція.

2. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності.

Задача № 12

Громадянка Купріянка подала позов до суду на гр. Павленко про визнання за нею права власності на 1/2 частку автомобіля «Жигулі». Свої вимоги позивачка мотивувала тим, що вона прожила з сином гр. Павленко без реєстрації шлюбу з лютого 1999 р. до 15 грудня 2005 р., коли син Пасічник помер. У січні 2000 р. вони купили зазначений автомобіль для спільного користування. На придбання автомобіля були витрачені і особисті кошти Купріянка в сумі 4 тис. грн. Документи на автомобіль було оформлено на ім'я сина Павленко. Після смерті сина автомобіль перейшов до Павленко як спадкоємиці за законом.

Павленко у суді пояснила, що син купив автомобіль за свої кошти, а 4 тис. грн. він одержав від Купріянка за договором позики. Ці гроші йому були тимчасово потрібні для сплати мита за оформлення документів у державній

автоінспекції та придбання чохлів для автомобіля.

- 1. На яке коло питань розраховане завдання?**
- 2. Як слід вирішити справу?**
- 3. Дайте правову оцінку.**

ВАРІАНТ 13

Теоретичні питання

1. Нормативно-правові акти та їхні види.
2. Поняття і система кримінального права України. Завдання Кримінального кодексу України.

Завдання № 13

Шістнадцятирічному Сомову було видано паспорт громадянина України. У зв'язку з цією подією він отримав від бабусі у подарунок магнітофон. Через деякий час він попросив дозволу бабусі обміняти магнітофон на кінокамеру, котра належала його знайомому Петрову. Бабуся дала згоду й обмін незабаром було зроблено. Дізнавшись про це, батько Сомова вимагав від Петрова повернути магнітофон і забрати свою кінокамеру, оскільки обмін було зроблено без його відома. Петров відмовився, пояснюючи, що магнітофон, як сповістив сам Віктор, було подаровано йому не батьком, а бабусею, яка дала свою згоду на обмін. Крім того, Сомову виповнилося 16 років, він отримав паспорт і тому не потребує згоди батька на укладання цієї угоди.

- 1. На яке коло питань розраховане завдання ?**
- 2. Дайте правову оцінку.**

ВАРІАНТ 14

Теоретичні питання

1. Поняття і принципи законності. Суспільний і правовий порядок.
2. Цивільна правоздатність. Дієздатність фізичної особи.

Задача № 14

При розірванні шлюбу між подружжям Н. виникла суперечка з приводу спільно нажитого за 20 років майна.

Чоловік – науковий співробітник, придбав велику наукову бібліотеку для своєї спеціальності на суму 150 тис. грн., а для дружини, музичного працівника, був куплений рояль за 50 тис. грн. Крім того, подружжя купило домашню обстановку (меблі, телевізор, кухню, холодильник, килими, люстру та інше) на загальну суму 250 тис. грн. Чоловік претендував на житловий будинок дружини, яка отримала його в спадщину ще до одруження, але за період спільного життя в ньому були зроблені істотні прибудови (кімната, веранда на загальну суму 350 тис. грн.).

- 1. Дайте правову оцінку.**
- 2. Як повинен суд розділити майно між подружжям?**

ВАРІАНТ 15

Теоретичні питання

1. Поняття, предмет і метод адміністративного права України.
2. Поняття та ознаки юридичної особи. Створення та припинення юридичної особи.

Задача № 15

Начальник РМЗ-2 Марченко О.В. дав вказівку вивантажити напівфабрикати, які були на адресу начальника заводу, на вулиці. В результаті цього проїзна частина вулиці стала зайнятою, що заважало нормальному руху транспорту і пішоходів. Рішенням адміністративної комісії виконкому Міськради на Марченко О.В. був накладений штраф у розмірі 50 гривень.

1. Дайте поняття адміністративного правопорушення (проступок).
2. Хто підлягає до адміністративної відповідальності?
3. Чи правомірне накладення штрафу?

ВАРІАНТ 16

Теоретичні питання

1. Адміністративне право як: галузь права, галузь законодавства, юридична наука, навчальна дисципліна.
2. Поняття кримінального злочину та його ознаки.

Задача № 16

Громадянин А., мотивуючи свою поведінку скрутним становищем, порубав у лісі ялинки і провіз їх у місто Київ, де продав їх на місцевому ринку «Деміївський» за домовленістю з адміністрацією ринку.

1. Чи є у складі дій громадянина А. правопорушення?
2. Як що є, то назвіть їх складові та ознаки.
3. Дайте правову оцінку.

ВАРІАНТ 17

Теоретичні питання

1. Поняття, склад, ознаки та види адміністративних правопорушень.
2. Конституційно-правовий статус суддів України.

Задача № 17

За управління автомобілем «Мерседес» в нетверезому стані директор А. рішенням начальника районного відділення Залізничного ДАІ м. Києва був позбавлений водійських прав на шість місяців.

1. Які види адміністративних стягнень можуть застосовуватись за адміністративні правопорушення?
2. Чи обґрунтоване в цьому разі накладання стягнення?
3. Прийміть рішення.

ВАРІАНТ 18

Теоретичні питання

1. Адміністративні стягнення. Види адміністративних стягнень.
2. Поняття та види строків у цивільному праві.

Задача №18

Директор ПТУ № 15 м. Києва відрахував учня ПТУ № 15 Смирнова О.В. за те, що він у нетверезому стані вчинив сварку біля кінотеатру «Жовтень» висловлюватися нецензурною лайкою на неодноразові зауваження громадян не реагував за що був затриманий працівниками міліції.

1. Чи правомірне рішення директора ПТУ №15?

2. Дайте правову оцінку.

3. Прийміть рішення.

ВАРІАНТ 19

Теоретичні питання

1. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.

2. Поняття складу злочину. Стадії злочину.

Задача № 19

Громадянин К. і громадянка Г. звернулися за юридичною допомогою до адвоката роз'яснити, чи можна включити у шлюбний договір (контракт) такі умови:

1) Наречена просить, щоб у випадку розділу майна їх частки були такими: дружині – 2/3, а чоловікові – 1/3 частини майна;

2) Майно, подароване подружжю у зв'язку з реєстрацією шлюбу, вважається окремою власністю подружжя;

3) Особисті права та обов'язки батьків у випадку розлучення (неповнолітні діти, які народяться в шлюбі проживатимуть у чоловіка, але дружина один раз на місяць має право бачитися з дітьми);

4) Порядок утримання подружжя (чоловіка або дружини), як після розірвання шлюбу, так і у випадку хвороби та в інших випадках матеріальна допомога з боку подружжя не надається.

1. Окрім вище зазначеного, потрібно звернутися до нотаріусу, щоб посвідчити договір?

2. Які наслідки передбачені законом за невиконання умов шлюбного контракту?

3) Чи може у разі невиконання шлюбного контракту, вимагати розірвання шлюбу?

4) Якою має бути відповідь адвоката?

5) Оцініть її з правового погляду.

ВАРІАНТ 20

Теоретичні питання

1. Поняття, ознаки і види юридичної відповідальності.

2. Конституційний Суд України.

Задача № 20

Громадянин А., після вживання спиртних напоїв, сів за кермо власного автомобіля «Мерседес». Під час їзди не впорався з управлінням, виїхав на зустрічну полосу руху. В результаті порушення правил дорожнього руху п'ять громадян отримали тяжкі тілесні ушкодження. Громадянин А. був засуджений Залізничним судом м. Києва за ч.2 ст. 286 КК України до 7 років позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортним засобом на строк до 3-х років.

1. Який злочин за ступенем тяжкості вчинив громадянин А.?

2. Поняття злочину та його ознаки.

ВАРІАНТ 21

Теоретичні питання

1. Принципи, функції та мета юридичної відповідальності.
2. Співучасть у вчиненні злочину. Добровільна відмова від вчинення злочину.

Задача № 21

Громадянин Гришко, повертаючись увечері додому, побачив вогонь у вікнах будинку дитячого садка і разом з іншими громадянами допоміг винести на вулицю дітей.

Під час рятування він отримав значні опіки, внаслідок чого втратив працездатність на тривалий час. Гришко звернувся до суду з позовом до підприємства, на балансі якого знаходився дитячий садок, з вимогою відшкодувати йому заподіяні збитки на підставі ст. 1166 ЦК України. Однак суд відмовив гр. Гришко у задоволенні позову в зв'язку з тим, що закон не передбачає відшкодування збитків, заподіяних при рятуванні життя людини.

1. На яке коло питань розраховане дане завдання?

2. Вирішіть справу.

ВАРІАНТ 22

Теоретичні питання

1. Особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх.
2. Конституційне право-провідна галузь національного права України.

Задача № 22

Бажаючи позбавитися свого чоловіка, з метою отримання спадщини в сумі 500 000 доларів США, громадянка А. домовилася з громадянином Б., що той вб'є її чоловіка Д. за грошову винагороду. Громадянка А. намалювала схему квартири, дала йому мисливський ніж, яким він вбив сонного чоловіка громадянина Д., а після вбивства труп в квартирі розчленив, вивіз в ліс, підпалив, а останки закопав.

1. Дайте юридичну оцінку діям громадянки А. та громадянина Б.

2. Визначте форму співучасті та види співучасників.

ВАРІАНТ 23

Теоретичні питання

1. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
2. Організація роботи Верховної Ради України.

Задача № 23

Петренко О.В. звернулась в нотаріальну контору з проханням видати їй свідоцтво про право успадкування майна, яке належало її чоловікові Петренка О.О. До заяви вона додала рішення суду про визнання її чоловіка безвісно відсутнім. Нотаріус, враховуючи, що з моменту останніх даних про чоловіка Петренка О.О. пройшло біля 4-х років, вирішив, що відповідно до закону Петренка О.О. слід вважати померлим, і видав Петренко О.В. свідоцтво про право успадкування.

1. Чи мали місце в даному випадку умови для того, щоб вважати Петренко О.О. померлим?
2. Чи припустився помилки нотаріус?
3. Які юридичні наслідки тягне за собою визначення громадянина безвісно відсутнім?
4. Яке значення має правова культура у даному випадку?

ВАРІАНТ 24

Теоретичні питання

1. Поняття та види строків позовної давності.
2. Особисті права і свободи громадян України.

Задача № 24

Громадянин Любченко купив у свого знайомого Діденко фотоапарат за 1500 грн. Наступного дня до Дядечко звернулася дружина Любченка з вимогою повернути фотоапарат, пояснивши, що її чоловік у судовому порядку був обмежений у дієздатності внаслідок зловживання спиртними напоями і тому не мав права самостійно укласти цивільно-правову угоду, а вона не давала своєї згоди на укладання купівлі-продажу. Діденко зауважив, що зі слів Любченка дізнався, що той виграв фотоапарат по лотерейному квитку і може самостійно ним розпоряджатися.

1. На яке коло питань розраховане завдання?
2. Вирішіть справу.

ВАРІАНТ 25

Теоретичні питання

1. Підстави для притягнення до юридичної відповідальності та для звільнення від неї.
2. Конституційні принципи правосуддя в Україні.

Задача № 25

Громадянин А. шляхом підбора ключів, відчинив двері в квартирі 7 по вул. Бажана 12, проник в кімнати, викрав речі на суму 100 тис. грн.

- 1. Ознайомтесь зі ст. 185 КК України і зробіть правовий аналіз об'єктивної сторони злочину громадянина А.**
- 2. Дайте юридичну оцінку про значення для кримінальної відповідальності місця вчинення злочину.**
- 3. Поняття об'єктивної сторони злочину та її значення.**

ВАРІАНТ 26

Теоретичні питання

1. Поняття та зміст права власності.
2. Соціально-економічні права та свободи громадян України.

Задача № 26

За вироком суду були притягнуті до кримінальної відповідальності громадяни Шевченко, Бобрів та Коваленко за пограбування магазину, а гр. Нестеренко – за приховання цього злочину.

Магазин було пограбовано двічі. Перше пограбування (на суму 21 тис. грн.) вчинили Шевченко, Бобрів і Коваленко, а друге (на суму 6000 грн.) – Шевченко і Бобрів. Про це знав Нестеренко. Організатором злочину був Шевченко.

Вирішивши кримінальну справу і одночасно цивільний позов, суд у вирокі вказав: Цивільний позов торговельному дому Мир задовольнити у сумі 27000 грн., стягнувши цю суму з засуджених солідарне.

Повна сума збитків була стягнута з Шевченка, який потім звернувся до суду з позовом до інших засуджених про стягнення з них на його користь 9 тис. грн. У заперечення на позов Бобрів і Коваленко показали на те, що Шевченко як організатор пограбування повинен нести відповідальність у більшому розмірі, ніж вони. Нестеренко ж взагалі не згоден відшкодувати збитки, оскільки не брав участі у пограбуванні.

- 1. Розгляньте доводи, визначені у вирокі суду і скаргах засуджених.**
- 2. Чи є умови для солідарної відповідальності?**
- 3. Які умови для пред'явлення регресних вимог?**

ВАРІАНТ 27

Теоретичні питання

1. Поняття, предмет та принципи сімейного права України.
2. Політичні права та свободи громадян України.

Завдання № 27

Підполковник внутрішньої служби МВС України приніс зі служби додому ракетницю, яку поклав в письмовий стіл свого кабінету. Його 14-річний син знайшов ракетницю і, вирішивши полякати свого знайому, натиснув спусковий гачок. Ракетниця виявилася зарядженою і знайому було вбито.

- 1. Чи було вчинено злочин у цьому випадку?**
- 2. Дайте правову оцінку.**

ВАРІАНТ 28

Теоретичні питання

1. Поняття та види цивільно-правових зобов'язань. Підстави виникнення та припинення зобов'язань.
2. Громадянство України.

Завдання № 28

Неповнолітній Андрієнко працював на заводі, його середній заробіток складав 1800 грн. за місяць. Він вирішив придбати магнітофон і для цього продати куплені ним раніше радіоприймач і телефон. Андрієнко передав радіоприймач і телефон покупцеві, який зобов'язався заплатити необхідна сума грошей через місяць. Дізнавшись про цю угоду, мати Андрієнко заявила вимоги про її розірвання і повернення покупцем речей сина. При цьому вона вказала, що, на її думку, така угода суперечить інтересам її сина, який взагалі може не отримати грошей від покупця. Покупець заявив, що мати не може втручатися в дії свого сина, тому що він працює, радіоприймач і телефон було куплено сином за зароблені гроші і є його власністю.

- 1. На яке питання розраховане завдання?**
- 2. Як треба вирішити суперечку?**
- 3. Дайте правову оцінку.**

ВАРІАНТ 29

Теоретичні питання

1. Секретний заповіт.
2. Правовий статус іноземців в Україні.

Завдання 3.

Громадянин Віденко купив у гр. Кононенка легковий автомобіль «Жигулі», оформив цю угоду через комісійний магазин.

Через декілька днів після оформлення покупки Ковальчук самовільно забрав автомобіль й відмовився повернути його до того часу, доки Віденко додатково не сплатить йому ще 3 тис. грн. Віденко звернувся до суду з позовом до Кононенка, вимагаючи повернення автомобіля. Суд у позові відмовив, посилаючись на те, що Віденко не встиг зареєструвати машину у ДАІ на своє ім'я, а тому право власності на неї у Віденка не виникло. Угода ж між Віденко і Кононенком повинна вважатися недійсною.

- 1. На яке питання розраховане завдання?**
- 2. Вирішіть справу.**
- 3. Дайте правову оцінку.**

ВАРІАНТ 30

Теоретичні питання

1. Кримінальне покарання. Поняття та ознаки.
2. Місце Верховної Ради України в системі органів державної влади, її компетенція, порядок утворення, склад та структура Верховної Ради України.

Задача № 30

Громадянин Різко у жовтні 2003 р. виїхав у експедицію до Середньої Азії строком на три роки.

У лютому 2004 р. з його кімнати було викрадено різні речі, в тому числі магнітофон. Про крадіжку він дізнався лише у жовтні 2005 р. коли повернувся додому. На цей час ні речі, ні злочинці знайдені не були.

У вересні 2005 р. у комісійному магазині Різко побачив свій магнітофон, який було здано на комісію гр. Омельченко у серпні 2005 р.

Різко у листопаді 2005 р. звернувся до суду про витребування магнітофону у Омельченко. Однак у задоволенні позову йому було відмовлено, оскільки суд дійшов висновку, що строк позовної давності було пропущено.

1. З якого часу починається перебіг позовної давності?

2. Чи може бути задоволений позов Руденка?

VI. ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАЛІКУ ТА ІСПИТУ З ПРЕДМЕТА «ПРАВознавство»

1. Суспільство, його поняття і структура.
2. Загальна характеристика первісного (додержавного) суспільства.
3. Історичні умови та особливості виникнення держави і права. Східний та західний шляхи виникнення держави.
4. Поняття та сутність держави, основні ознаки держави.
5. Основні теорії походження держави і права.
6. Характеристика форм державного правління та державного устрою.
7. Види політичного (державного) режиму. Характеристика демократичного і недемократичного режиму.
8. Внутрішні та зовнішні функції держави та їх класифікація.
9. Причини і загальні закономірності виникнення права. Перехід від мононорм первіснообщинного ладу до правових норм державного ладу.
10. Поняття, сутність та зміст права. Матеріальний аспект змісту права. Функціональний аспект змісту права.
11. Поняття і види соціальних норм. Норми моралі. Норми звичаї. Корпоративні норми. Релігійні норми.
12. Поняття і характерні ознаки правових норм.
13. Форми (джерела), функції і система права. Поняття форми права. Правовий звичай. Правовий прецедент. Нормативно-правовий договір. Нормативно-правовий акт.
14. Норми, види та структура права. Норми права: диспозиція, гіпотеза, санкція.
15. Нормативно-правові акти та їхні види.
16. Поняття і принципи законності.
17. Суспільний і правовий порядок.
18. Поняття, предмет і метод адміністративного права України.
19. Адміністративне право як: галузь права, галузь законодавства, юридична наука, навчальна дисципліна.
20. Поняття, склад, ознаки та види адміністративних правопорушень.
21. Адміністративні стягнення. Види адміністративних стягнень.
22. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
23. Поняття, ознаки і види юридичної відповідальності.
24. Принципи, функції та мета юридичної відповідальності.
25. Підстави для притягнення до юридичної відповідальності та для звільнення від неї.
26. Поняття і система кримінального права України.
27. Завдання Кримінального кодексу України.
28. Поняття кримінального злочину та його ознаки.
29. Поняття складу злочину.
30. Стадії злочину.
31. Співучасть у вчиненні злочину.
32. Добровільна відмова від вчинення злочину.

33. Кримінальне покарання. Поняття та ознаки.
34. Особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх.
35. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
36. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності.
37. Покарання, які застосовуються до неповнолітнього.
38. Поняття та предмет сімейного права України.
39. Шлюб за сімейним законодавством.
40. Поняття, порядок та умови укладення шлюбу. Шлюбний договір.
41. Підстави і порядок розірвання шлюбу.
42. Майнові права та обов'язки подружжя. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.
43. Права та обов'язки батьків та дітей. Позбавлення батьківських прав.
44. Опіка і піклування.
45. Поняття, предмет та метод цивільного права.
46. Принципи і функції цивільного права.
47. Цивільна правоздатність.
48. Дієздатність фізичної особи.
49. Поняття та ознаки юридичної особи.
50. Створення та припинення юридичної особи.
51. Припинення юридичної особи.
52. Поняття та види строків у цивільному праві.
53. Поняття та види строків позовної давності.
54. Поняття та зміст права власності.
55. Підстави набуття права власності.
56. Підстави припинення права власності.
57. Поняття спадкування.
58. Час і місце відкриття спадщини.
59. Спадкування за законом.
60. Спадкування за заповітом.
61. Секретний заповіт.
62. Поняття та види цивільно-правових зобов'язань.
63. Підстави виникнення зобов'язань.
64. Підстави припинення зобов'язань.
65. Поняття цивільно-правової відповідальності.
66. Форми, види та умови цивільно-правової відповідальності.
67. Умови цивільно-правової відповідальності.
68. Поняття права інтелектуальної власності.
69. Конституційне право-провідна галузь національного права України.
71. Історичні передумови та основні етапи історії українського конституціоналізму.
72. Теоретичні основи Конституції та її класифікація.
73. Конституція України як Основний закон держави.
74. Сучасна концепція прав людини та її відображення в Конституції України.
75. Особисті права і свободи громадян України.

76. Політичні права та свободи громадян України.
77. Соціально-економічні права та свободи громадян України.
78. Громадянство України.
79. Правовий статус іноземців в Україні.
80. Місце Верховної Ради України в системі органів державної влади, її компетенція, порядок утворення, склад та структура Верховної Ради України.
81. Організація роботи Верховної Ради України.
82. Акти Верховної Ради України.
83. Законодавчий процес та його стадії.
84. Місце та роль Кабінету Міністрів України в системі органів державної влади.
85. Центральні органи влади, виконавчої влади в Україні.
86. Місцеві органи виконавчої влади.
87. Конституційні принципи правосуддя в Україні.
88. Конституційний Суд України.
89. Конституційно-правовий статус суддів України.
90. Закон України «Про вищу освіту» від 26.02.02 р.

VII. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

«Відмінно» – відповідь побудована на рівні самостійного творчого мислення на основі ґрунтовного знання проблеми, що висвітлюються, основних понять та категорій, розуміння закономірностей виникнення, розвитку, протікання правових процесів, грамотне, логічно-послідовне викладення матеріалу, вміння пов'язувати його з сучасними досягненнями правової науки, робити узагальнення та висновки.

«Добре» – вірна відповідь, побудована на рівні самостійного мислення з елементами творчого пошуку, розуміння студентом основних закономірностей викладення навчального матеріалу. Допускаються незначні помилки та неточності у висвітленні неосновних аспектів проблеми.

«Задовільно» – в цілому вірна відповідь на рівні репродуктивного мислення. Допускаються недостатньо вірні формулювання, окремі незначні помилки у висвітленні основних аспектів проблеми, незнання студентом другорядних понять і категорій.

«Незадовільно» – невірна відповідь на питання. Допущені значні помилки, що мають принципове значення в оцінці і розумінні явищ та фактів. Незнання більшості понять і категорій правової науки. Неспроможність студента аналізувати матеріал, робити узагальнення та висновки, невірна відповідь на питання.

VIII. Література

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Ківалова С.В., Орзіх М.П. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2000. – 358 с.
3. Настюк М.І. Правознавство. – Львів, 1995. – 271с.
4. Копейчиков В.В. Правознавство: Навчальний посібник – К., 2002. – 735с.
5. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навчальний посібник. – К., 2002. – 479 с.
6. Коломієць О.С. Правознавство: Курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – К., 2003. – 159 с.
7. Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б. Основи правознавства: Навчальний посібник. – К., 2003. – 381 с.
8. Бюрікова І.А., Заїка Ю.О. Цивільне право України: Навчальний посібник. – К., 2004. – 224 с.
9. Цивільний кодекс України. – К., 2003.
10. Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990. – К.: Україна, 1991. – 8 с.
11. Акт проголошення незалежної України: Прийнятий ВР України 24 серпня 1994. // Відомості ВР Української РСР. – 1991. - № 38. – Ст. 502.
12. Копейчиков В.В. Теорія держави і права України. Навчальний посібник. – К., 2002. – 367 с.
13. Кримінальний кодекс України. – К., 2002.
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення. – К., 2003.
15. Кодекс про шлюб і сім'ю України. – К., 2003.
16. Молдован В.В., Мелашенко В.Ф. Конституційне право. Опорні конспекти: Словник-довідник – К., 1996. – 271 с.
17. Кравченко В.В. Конституційне право України у визначеннях та схемах: Навчальний посібник. – К., 2002. – 189 с.
18. Цивільне право України: Підручник / Є.О. Харитонов, Н.О. Саніахметова. – К., 2003.
19. Цивільне право України. Академічний курс: Підручник: У 2-х т. / За ред. Я.М. Шевченко. – К., 2003.
20. Цивільне право України. Загальна частина: Посібник: У 2-х т. / За ред. Я.М. Шевченко. – К., 2003.
21. Цивільне право України: Підручник у двох книгах. Підручник: У 2-х кн. / За ред. А.І. Бірюкова, Ю.О. Заїки. – К., 2003.
22. Цивільний кодекс України: Коментар. – Харків, 2003.
23. Право інтелектуальної власності: Підручник / За ред. О. А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – К., 2002.
24. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Спадкове право. Теорія і практика: Навчальний посібник. – К., 2002.
25. Шишка Р.Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект. – Харків, 2002.
26. Право власності в Україні: Навчальний посібник / За ред. О.В. Дзери, Н.С.,

Кузнєцової. – К., 2000.

27. *Азімов Ч.* Про предмет і метод цивільного права // Вісник Академії правових наук України. – 1999. – № 1.

28. *Зобов'язальне право: теорія і практика: Навчальний посібник.* /За ред. О.В. Дзери. – К., 1998.

29. *Про деякі питання практики застосування позовної давності при вирішенні господарських спорів: Роз'яснення президії Вищого і арбітражного суду України від 16.04.1993 р.* // Разрешение хозяйственных споров. Практика арбитражных судов Украины. – К., 1996.

30. *Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р.* // Право України. – 1995. – № 7.

31. *Інструкція про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Затвердженою наказом Міністерством юстиції України 18.06.1994 р.* // Бюлетень законодавства і юридичної практики. – 1994. – № 6.

32. *Солодко Н.* Моральний вред. Порядок возмещения и понятие // Бизнес. – 1994. – № 8, 9, 12.

33. *Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних та цивільних справах* // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 1993. – № 2.

34. *Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 р.* // Бюлетень законодавства та юридичної практики України. – 1993. – № 6.

35. *Про адвокатуру: Закон України від 19.12.1992 р.* // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 9. – Ст. 62.

36. *Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р.* // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383.

37. *Про застосування судами законодавства, що регулює захист честі і гідності громадян та організацій: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28.09.1990 р.* // Бюлетень законодавства та юридичної практики України. – 1993. – № 2. – С. 9.

38. *Про дію міжнародних договорів на території України: Закон України від 10.12.1991 р.* // ВВР України. – 1992. – № 10. – Ст. 137.

39. *Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р.* // ВВР України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

40. *Про власність: Закон України від 07.02.1991 р. (п. 2, ст. 50)* // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 20.

41. *Штефан М.І.* Представництво громадян в суді. – К., 1991.

Правознавство

Методичні вказівки щодо самостійного опрацювання та завдання до виконання практичних і контрольних робіт.

Для студентів вищих навчальних закладів залізничного транспорту, економічних та технічних спеціальностей очної та заочної форм навчання

Укладач: Александров Олексій Володимирович

Відповідальний за випуск зав. кафедри О. Я. Пилипчук

Редактор О.Д. Дьордійчук

Підписано до друку . 05. 05.2006 р. Формат паперу 60x84/16. Папір офс.

Спосіб друку – ризографія.

Замовлення № 96-06, тираж 172

Видавництво Київського університету економіки
і технологій транспорту.

03049, м. Київ-49, Миколи Лукашевича, 19